

F R E D N I N G S V Æ R D I E R

LAPPEN 18

HELSINGØR KOMMUNE

Besigtigelsesdato:	21.06.2013
Besigtiget af:	Jannie Rosenberg Bendsen
Journalnummer:	2011-7.82.07/217-0001
Kommune:	Helsingør Kommune
Adresse:	Lappen 18, 3000 Helsingør
Betegnelse:	Lappen 18
Fredningsår:	1970
Omfang:	<i>Forhus (1797-98) og sidehus (mellem 1801 og 1811).</i>

— BYGNINGSBESKRIVELSE

Lappen 18 ligger i udkanten af Helsingør mellem Marienlyst Slot og Øresund blandt en række bygninger, der i materialer og formsprog ligner denne.

Bygningen på fem fag er grundmuret i en etage med udnyttet loft, kælder og afsluttes af et sadeltag med røde vingetegl. I tagfladen mod gaden ses en gavlkvist, der dækker tre fag, mod haven ses en mindre tagkvist, og i rygningen sidder en skorstenspipe med sokkel samt et mindre tagvindue. Bygningen står på en granitsokkel, og murene fremstår pudsede og gulmalede. Facaden afsluttes af en profileret hovedgesims, mens gavlkvistens spids indrammes af en gesims. Begge er hvidmalede. Hoveddøren med granittrin foran er en ældre, hvidmalet fyldingsdør med opsproset overvindue. I stueetagen sidder traditionelt udførte korspostvinduer og i gavlen ses traditionelt udførte, torammede og opsprossede vinduer. Alle vinduer er hvidmalede og med hvide sålbænke. I gavlspidsen ses et traditionelt udført, ovalt vindue. På havesiden står forhuset på en sortmalet sokkel og ellers fremstår havesiden som facaden mod gaden. De traditionelt udførte vinduer er torammede, småt opsprossede og sortmalede. På havesiden ses tillige kældernedgang og en traditionelt udført, sortmalet fyldingsdør.

I det indre er den traditionelle planløsning delvist bevaret med adgang via en gennemgående gang til haven og trappe til loftetagen. Køkkenet ligger mod haven og stuen mod gaden. I den bageste del af forhuset er en skillevæg revet ned. Enkelte ældre bygningsdetaljer er bevaret, herunder fyldings- og revledøre med greb, hængsler og gerichter, stukatur, vægpaneler og loftsbrædder med synlige loftsbjælker. Enkelte af vinduerne har nyere forsatsrammer. Overfladerne er både ældre og nyere, men af traditionelle materialer, herunder bindingsværk, bræddegulve og -vægge. Køkkener og bad er nyere. I køkkenet ses et ældre ildsted. Kælderen har kampestensvægge og stengulv.

Sidehuset i en etage med udnyttet loftetage er opført i bindingsværk med sortopstolpet træværk og gulkalkede tavler. Halvtaget er med røde vingetegl og i tagfladen ses en mindre kvist samt en ukurant tilbygning ved forhuset. De ældre vinduer er både et- og torammede samt sortmalede.

I det indre fører en ældre trappe op til den udnyttede tagetage. I stueetagen er sidehuset nyindrettet med en blanding af ældre og nyere, men traditionelt udførte bygningsdetaljer og overflader, herunder fyldings- og revledøre, bindingsværk og bræddegulve.

— BYGNINGSHISTORIE

Lappen ligger som en lille enklave mellem vandet på den ene side og Marienlyst Slot på den anden i det nordøstlige Helsingør og vidner om det tidligere fisker- og færgemandssamfunds materielle vilkår. Ordet Lappe har flere betydninger, men i denne sammenhæng henvises der sandsynligvis til betydningen odde eller næs, idet Lappegrunden er en rest af en odde, som er blevet opslugt af Øresund. Endvidere lå der en sandbanke i Øresund, der gik under betegnelsen "Der Lappe", hvorved Lappen kan være en afledning af dette.

Bebyggelsen på Lappen stammer tilbage fra 1700-tallet og var overvejende beboet af færgemænd, der fra Lappen nemt kunne holde øje med ankomne skibe, der skulle lægge anker ved rheden for at betale øresundstold.

Lappen lå indtil konsumtionens (afgift på fødevarer som indførtes fra landet ind til byen) ophævelse i 1850 uden for byen. For at komme ind til Helsingør skulle man igennem "Lappeporten" eller "Røde Port" og betale accise, hvilket svarer til vores moms. Porten lå hvor Skt. Annagade og Lundegade løber sammen i Lappen.

Lappen 18 blev opført i 1798 af færgemand Otto Salomon. På grunden lå inden en syv fag lang bindingsværksbygning. Tidligere har ejendommen haft årstallet 1754 udformet i støbejern stående på facaden.

I 1807-1811 blev et sidehus på seks fag i bindingsværk opført.

— KILDER

Helsingørs gader og stræder i mands minde. Skt. Annagade/Grønnehave/Lappen, Kenno Pedersen, Nordisk Forlag for videnskab og teknik, Helsingør 2007.

— MILJØMÆSSIG VÆRDI

Den miljømæssige værdi ved Lappen 18 knytter sig til samspillet med Lappens øvrige bygninger. Karakteristisk for bebyggelsen er, at husene fremstår som en helhed med deres enkle og beskedne udtryk, men på samme tid opleves som individuelle bygninger med forskellige facadeudformninger, farver og højde. Lappen opleves således som en enkel, harmonisk bebyggelse, der står i stor kontrast til naboejendommen, det fornemme og elegante Marienlyst Slot med omgivende have, der afgrænses af en mur mod Lappen.

— KULTURHISTORISK VÆRDI

Den kulturhistoriske værdi ved Lappen 18 er i det ydre knyttet til bygningens fremtræden som en repræsentant for borgerlig bygningskunst i Helsingør og på Lappen i slutningen af Helsingørs florissante handelsperiode. Dette kan ses i udformningen som et gavlkvisthus med klassicistiske træk i form af den stramme og enkle opbygning med få dekorative elementer, her i form af korspostvinduernes placering, gesimserne og de nøgne facadeflader mellem vinduer og døre.

I det indre knytter bygningens kulturhistoriske værdi sig til den delvist bevarede traditionelle planløsning med stue mod gaden og køkkenet mod haven. Hertil kommer de mange ældre og traditionelt udførte bygningsdele og -detaljer, herunder fyldingsdøre med greb og gerichter, trappe med udskårne balustre og håndliste, vægpaneler, stukkatur, ildsted i køkkenet og bræddeloftet med synlige loftsbjælker, der er med til at understrege bygningens alder. Hertil kommer forskellen mellem for- og sidehusets indre, hvor forhuset fremtræder langt finere og mere dekorativ end det mere enkle sidehus, der vidner om hierarkiet mellem bygningerne.

— ARKITEKTONISK VÆRDI

I det ydre er den arkitektoniske værdi knyttet til bygningens enkle og beskedne udtryk med den markante gavlkvist og ellers få dekorative elementer, herunder vinduer, sålbænke og gesimser. De let tilbagetrukne vinduer skaber ligeledes en svag reliefvirkning i den ellers plane facade.

— BÆRENDE FREDNINGSVÆRDIER

I forhusets ydre er de bærende fredningsværdier knyttet til den enkle grundmurede bygning med gavlkvist, tagflade med skorstenspipe i rygningen, pudsede facader, gesimser samt de traditionelt udførte vinduer og døre. Hertil kommer den traditionelle materialeholdning.

I sidehuset er de bærende fredningsværdier i det ydre knyttet til bindingsværket, tagfladen samt de traditionelt udførte vinduer og døre.

I forhusets indre knytter de bærende fredningsværdier sig til den delvist bevarede, traditionelle planløsning samt de ældre og traditionelt udførte bygningsdele og -detaljer, herunder fyldings- og revledøre med greb, hængsler og gerichter, loftsbrædder med synlige loftsbjælker, bræddevægge og -gulve, vægpaneler, bindingsværk og stukkatur samt ildstedet i køkkenet.

I sidehusets indre er de bærende fredningsværdier knyttet til de ældre og traditionelt udførte bygningsdele og -detaljer, herunder revle- og fyldingsdøre. Hertil kommer den traditionelle materialeholdning.

— ANBEFALINGER

Ingen angivet.